

А. В. Мойсіяха, аспірант кафедри
публічного адміністрування
Міжрегіональної Академії управління персоналом

АЛГОРИТМ ФОРМУВАННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ МЕХАНІЗМІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ В СОЦІОГУМАНІТАРНІЙ СФЕРІ

У статті розкривається зміст і сутність державної політики в соціогуманітарній сфері. Досліджуються основні засади її реалізації, визначені особливості формування механізмів державного управління в різних сегментах соціальної та гуманітарної сфери. Сформовані загальні правила, за якими повинні розроблятися механізми реалізації державної політики в соціогуманітарній сфері. Розроблено сам алгоритм формування механізмів реалізації державної політики в соціогуманітарній сфері. Встановлено, що під час його формування слід враховувати не лише загальні цілі політики в соціогуманітарній сфері, але й можливості конкретного органу державного управління реалізувати їх, у тому числі організаційно-правові й економічні. Проводиться аналіз методологічного інструментарію забезпечення реалізації соціогуманітарної політики. Розкривається економічна складова частини такої політики, в тому числі через економічну спроможність органів державної влади, на які покладається її реалізація. Зроблені спроби встановити систему детермінант і критеріїв організаційного забезпечення державної політики в соціогуманітарній сфері. Доведена необхідність залучення неурядових організацій та інститутів громадянського суспільства до процесу реалізації державної соціогуманітарної політики. Виключена можливість імплементації цих організацій у сам такий механізм. Зазначено, що механізми формуються на основі функціональної спроможності певного органу державного управління, до компетенції якого входять відповідні завдання державної соціально-гуманітарної політики, а також організаційне, правове, матеріально-технічне забезпечення його діяльності. Встановлено, що формування аналізованого типу механізмів є процесом державного управління, а сам механізм є продуктом державного управління в певній галузі. Тому його особливість визначається специфікою об'єкта суспільних відносин у цій сфері. Крім того, процес формування цих механізмів може бути алгоритмічним, проте уніфікація їх змісту через специфіку їхньої організаційно-правової природи неможлива.

Ключові слова: соціогуманітарна сфера, державна політика, механізми реалізації державної політики, соціальне забезпечення, гуманітарний розвиток.

A. V. Moisiakha. Algorithm of formation and application of public policy implementation mechanisms in the social and humanitarian sphere

The article reveals the content and essence of state policy in the social and humanitarian sphere. The author studies the basic principles of its realization, defines features of formation of mechanisms of public administration in various segments of social and humanitarian sphere. The general rules guiding the development of the public policy implementation mechanisms in the social and humanitarian sphere are formed. The algorithm of formation of public policy implementation mechanisms in the social and humanitarian sphere is developed. It is established that during its formation it is necessary to take into account not only the general goals of policy in the social and humanitarian sphere, but also the capabilities of a particular public administration body to implement them, including organizational, legal and economic. The author analyses methodological tools to ensure the implementation of social and humanitarian policy. The article reveals economic component of such a policy, including through the economic capacity of public authorities entrusted with its implementation. The author made attempts to establish a system of determinants and criteria for organizational support of state policy in the social and humanitarian sphere. The necessity of involving non-governmental organizations and civil society institutions in the process of realization of the state social and humanitarian policy is proved. The possibility of implementation of these organizations in such a mechanism is excluded. It is stated that the mechanisms are formed based on the functional capacity of a particular public administration body, the responsibility of which includes the relevant tasks of state social and humanitarian policy, as well as the organizational, legal, material and technical provision of its activities. It is noted that the formation of the analysed type of mechanisms is a public administration process, and the mechanism itself is a product of public administration in a particular area. Therefore, its feature is determined by the specifics of the object of public relations in this area. In addition, the process of forming such mechanisms can be algorithmic, but the unification of the content of such mechanisms due to the specifics of their organizational and legal nature is not possible.

Key words: social and humanitarian sphere, public policy, public policy implementation mechanisms, social security, humanitarian development.

Постановка проблеми. Сфера публічного управління соціогуманітарною сферою в Україні наразі лише формується, вона знаходиться на стадії трансформації під час переходу від статичного формату з пануванням управлінської імперативної форми організації державно-владних відносин до партнерської, демократичної, побудованої на приматі державних гарантій і створення системи регулювання їхнього практичного втілення

на практиці. На сучасному етапі найбільшу проблему представляють собою практика застосування механізмів реалізації державної політики в соціогуманітарній сфері. Старі механізми в умовах підвищення рівня демократизації суспільних процесів, зростання рівня суспільних потреб і соціальних протестів, особливо в умовах COVID-19, не мають ні ефективності, ні актуальності. Розробка нових механізмів регулювання соціогуманітарної сфери потребує перегляду наявних підходів і, головним чином, до самої парадигми державного управління, перегляду цінностей і принципів функціонування соціогуманітарної сфери держави.

Особливою актуалізацією набуває розв'язання проблеми системності в розробці й запровадженні механізмів реалізації державної політики в соціогуманітарній сфері. Для цього існує потреба по новому переглянути наявні тренди й підходи до цілей розвитку соціогуманітарної сфери, її структурних елементів, визначенні цілей і задач державної політики в соціогуманітарній сфері в сучасних суспільно-політичних умовах, обтяжених постійним наростанням глобальних соціальних ризиків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зокрема, були використані результати досліджень І.Ф. Гнибіденко, М.В. Кравченко, О.Ф. Новікова в частині реалізації окремих засад соціального захисту населення. Особливості реалізації державного управління у сфері соціального захисту населення простежено й вивчено на підставі робіт В.В. Лаврухіна й С.О. Москаленка. У роботах Ю.І. Стельмащук робиться акцент на формуванні єдиного соціогуманітарного простору держави й забезпеченні процесу державного регулювання його розвитку. Сутність, зміст та особливості механізмів державного регулювання розвитку соціогуманітарної сфери розкриваються в роботах В.П. Трощинського, П.К. Ситніка, В.А. Скуратівського й інших.

Деякі особливості процесу формування та реалізації механізмів державного управління окремими сегментами соціогуманітарної сфери розкриваються в роботах таких вчених, як П. Ака, К. Бальбоа, М. Делюфре тощо. Важлива увага під час дослідження змісту державної соціогуманітарної політики, а також умов її реалізації, приділялася результатам досліджень таких вчених, як Д. Цефаї, М. Фусаччі й інших. У роботах Т. Гільденбрандта, К. Хільбрехта, П. Холма знайдено нові прогресивні ідеї щодо побудови системи принципів реалізації державної політики в соціогуманітарній сфері в контексті економічного забезпечення розвитку гуманітарних і соціальних процесів у державі. Роботи І. Рачетті й Дж. Томаса використані як методологічний базис доведення необхідності трансформації державної політики у сфері соціогуманітарного розвитку.

Дослідження алгоритму формування та застосування механізмів реалізації державної політики в соціогуманітарній сфері ґрунтується на поєднанні загальнонаукових і спеціально наукових методів, провідне місце серед яких займає метод системного аналізу. Саме за допомогою цього методу було визначено особливості системи вимог до формування аналізованих механізмів. Метод структурного аналізу дав змогу розкрити особливості побудови самого алгоритму під час формування вказаних механізмів, а також визначити складові елементи цього процесу.

Важливо також акцентувати на використанні формально-логічного методу, який дозволив довести можливість уніфікації алгоритму формування механізмів реалізації державної політики в соціогуманітарній сфері для всіх секторів такої сфери.

Щодо теоретичного забезпечення проведеного дослідження, то в ньому були використані результати й висновки робіт провідних українських і зарубіжних вчених у сфері державного управління соціогуманітарною сферою.

Метою статті є розробка алгоритму формування та застосування механізмів реалізації державної політики в соціогуманітарній сфері. Для досягнення мети необхідним вбачається розв'язання таких завдань: визначення сутності державного механізму в соціогуманітарній сфері; встановлення закономірностей між різними структурними елементами соціогуманітарної сфери й цілей державного управління загалом; формування алгоритму реалізації державної політики в соціогуманітарній сфері.

Таким чином, планується розв'язати таку гіпотезу: чи доцільне об'єднання соціальної та гуманітарної сфери державного управління в одну з боку системності й складності механізмів реалізації державної політики в соціогуманітарній сфері. Нам видається така політика надмірно громіздкою та об'єктною, але з боку системного підходу – найефективнішою.

Виклад основного матеріалу. Державна політика в соціогуманітарній сфері відрізняється своєю комплексністю, взаємозалежністю різних механізмів та інструментів, а також високим рівнем інституційної насиченості публічного сектору в реалізації основних напрямків і розв'язанні ключових завдань вказаного різновиду державної політики. Інституційна насиченість зумовлює складність управлінського процесу, а тому процеси формування та застосування механізмів реалізації державної політики характеризуються різноманітністю та є відбиттям різних секторів публічного управління соціальними й гуманітарними питаннями суспільного розвитку. Особливість таких механізмів об'єктивується такими чинниками:

- держава не має уніфікованих механізмів реалізації власних державно-управлінських функцій і регуляторного впливу в різних сферах суспільних відносин через різницю об'єктів і предметів таких відносин;
- методологічно механізми державного управління мають певну спільну алгоритмізацію, що пояснюється їхньою природою як продукту управлінської діяльності;

– натеper в Україні не існує єдиної парадигми організації соціокультурного розвитку, різні соціальні й гуманітарні сектори управляються по-різному, а загальні цілі єдиної соціогуманітарної політики існують лише на рівні тренду державного розвитку й вектору цивілізаційного становлення української нації;

– реалізації державної політики різними органами державної влади (міністерства, відомства, державні установи) відбувається з поміж іншого з урахуванням політичної орієнтації їхніх очільників, що визначальним чином впливає на особливість як цільової орієнтації діяльності відповідних органів і державних інституцій, так і методів, якими реалізуються покладені на них завдання у сфері державного управління соціогуманітарними процесами.

Все це має враховуватися під час розробки основних засад аналізованого виду державної політики, а також є визначальним у контексті подальшого практичного застосування вказаних механізмів. Ключовою проблемою водночас є розробка механізмів реалізації державної політики в соціогуманітарній сфері таким чином, щоб вони були поєднуваними між собою, хоча й застосовувалися б у різних сферах суспільних відносин, які поєднуються загальним визначенням «соціогуманітарної політики». Держава, розробляючи відповідні механізми, повинна забезпечити необхідний рівень взаємозв'язку й інформаційного (комунікаційного) обміну між відповідними інституціями публічного управління, а це зумовлюватиме й спільність алгоритму (процесу) формування та затвердження механізмів державного управління. Їх реалізація уніфікованою бути не може, знову ж таки через різницю в об'єктах державного регулювання та різних сегментах соціогуманітарної сфери.

Тут треба звернути увагу на той аспект реалізації державної політики, що механізм, який розробляється та втілюється в життя, є продуктом державно-управлінської діяльності конкретного органу. Держава за такої умови створює лише загальні конфігурації та встановлює межі свободи для такого органу у виборі способу реалізації державної політики в конкретному секторі відповідальності такого органу в соціогуманітарній сфері. Існують певні загальні закономірності для розробки аналізованого виду механізмів, але на практиці кожен із них має власну специфіку, а в деяких випадках і взагалі відрізняється новизною, оскільки соціальна й гуманітарна сфера є однією з тих, які розвиваються найбільш динамічно, імплементуючи прогресивні аспекти реалізації комплексу прав людини й громадянина.

Соціогуманітарна сфера характеризується відсутністю прямих економічних елементів і засобів реалізації економічних інтересів, натомість їй притаманна економічна складова частина як елемент орієнтури держави на шляху задоволення потреб соціогуманітарного розвитку людини. Іншими словами, економічна складова частина державної політики в соціогуманітарній сфері виступає лише засобом забезпечення повноти реалізації відповідних цілей соціального, гуманітарного, духовного, ідеологічного тощо розвитку суспільства. Виходячи з економічних можливостей, держава формує цілі, визначає напрямки й завдання, а також встановлює індикатори оцінки успішності їх досягнення під час реалізації державної політики в соціогуманітарній сфері в окремому конкретному секторі. Тому механізми реалізації вказаної політики, не маючи економічної цілі, ґрунтуються на економічних можливостях реалізації такої політики, а тому розроблюються, виходячи з обсягу фінансування державою окремого напрямку державної політики.

Слід наголосити на тому, що кожен механізм реалізації державної політики в соціогуманітарній сфері розробляється таким чином, щоб відповідати принципам економічної раціональності в умовах обмеженості матеріально-фінансових ресурсів. Але від цього цілі, а здебільшого місія державної соціогуманітарної політики не може змінюватися, а її обсяг зменшуватися. Орієнтири такої політики залежать від інтересів і загальних закономірностей державного розвитку, процесу державного будівництва і національної самоідентифікації нації. Це означає, що, наприклад, така ціль соціогуманітарної політики держави, як досягнення європейських стандартів життя населення України, не може (за об'єктивних причин) бути реалізована протягом короткого періоду через недостатність рівня розвитку економічного потенціалу України. Ціль залишається визначальною, але її досягнення відбувається поступово, що потребує розробки й встановлення цілей другого рівня або загальних завдань державної політики в соціогуманітарній сфері, які досяжні з урахуванням наявних економічних можливостей держави.

Своєю чергою механізми реалізації вказаної політики повинні розроблятися з ще більшою деталізацією етапів досягнення основної цілі, а крім того мати циклічність, мобільність, а також пристосовність до умов зовнішнього середовища, в якому вони реалізуються. Виходячи із цього, слід відзначити низку загальних правил, за якими повинні розроблятися механізми реалізації державної політики в соціогуманітарній сфері:

– забезпечують практичну реалізацію кожного окремого завдання державного управління в окремому секторі соціогуманітарної сфери;

– розробляються входячи з наявного організаційно-правового забезпечення, економічної спроможності конкретного суб'єкту державного управління;

– формалізуються як набір управлінських рішень та інструментів регулювання суспільних відносин у конкретному секторі соціогуманітарної сфери;

– ґрунтуються на принципах і засадах реалізації тих чи інших соціальних і гуманітарних процесів.

Все це втілюється в конкретному алгоритмі, який узагальнено можна представити таким чином (рис. 1).

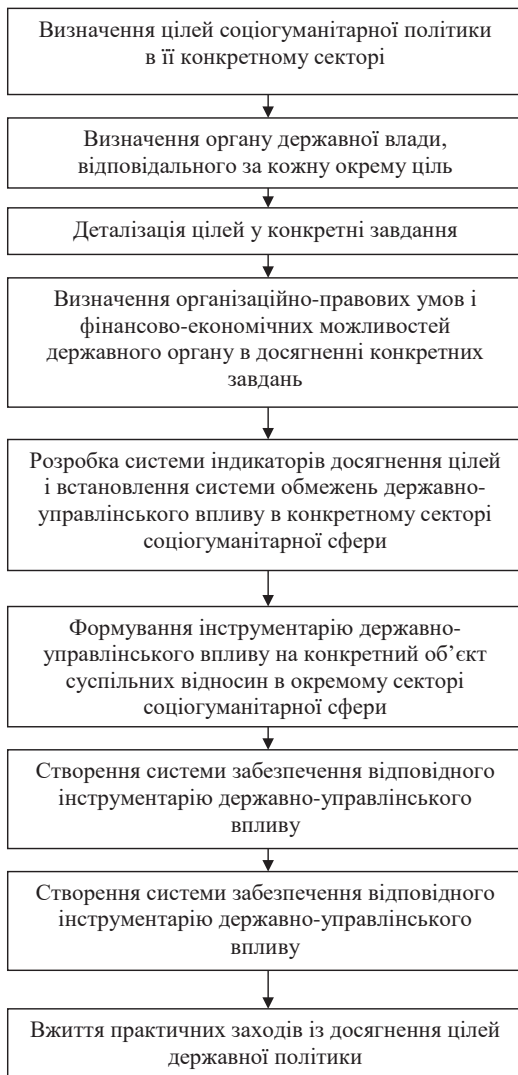

Рис. 1. Алгоритм формування механізмів реалізації державної політики в соціогуманітарній сфері

полягає у створенні відповідних інститутів, розробці заходів, застосуванні комплексу механізмів, призначених забезпечувати гуманітарні й соціальні потреби всіх верств населення шляхом їх стратифікації та диверсифікації, реалізовувати їхні громадянські права й свободи, створювати рівні можливості для інтеграції українського суспільства в загальноєвропейський соціокультурний і цивілізаційний простір [6]. Саме єдність українського та європейського цивілізаційного й соціокультурного простору визначають особливість реалізації державної політики в аналізованій нами сфері, а також детермінують і основну місію держави в її реалізації.

Система державних соціальних стандартів стає одним з орієнтирів у реалізації державної соціальної політики. Але якщо такі стандарти екстраполювати й на всі інші сектори, що утворюють соціогуманітарний простір, то ми можемо дійти висновку про те, що діяльність держави орієнтована головним чином на досягнення цивілізаційних цінностей, які є продуктом еволюції суспільних потреб [1, с. 126].

Аналізуючи економічний аспект реалізації державної політики в соціогуманітарній сфері, Ю.І. Стельмашук доходить висновку, що формування та практичне застосування відповідних механізмів ґрунтується на системі «конституційних гарантій забезпечення основних громадських прав особи; наявності багатогалузевої економіки з різними формами власності; нових ринкових механізмів регулювання окремих проблем забезпечення соціальних стандартів; потреб забезпечення загальної зайнятості населення; доступності освіти; державної підтримки малозабезпечених верств населення; ефективно діючої системи охорони здоров'я та соціального захисту» [4]. Саме тому ми повинні відзначити, що, оскільки головною метою існування соціальної держави є забезпечення гідного рівня добробуту й життя населення, основними функціями державної політики в соціогуманітарній сфері

Таким чином, під час формування аналізованого типу механізмів державного управління слід враховувати не лише загальні цілі політики в соціогуманітарній сфері, але й можливості конкретного органу державного управління реалізувати їх, у тому числі організаційно-правові й економічні. Під час розробки системи індикаторів досяжності тих чи інших цілей врахування таких особливостей має найважливіше значення, а тому наведений алгоритм має саме таку послідовність. Його сутність проявляється через те, що реалізація кожного конкретного механізму повинна враховувати обсяг повноважень органу державного управління, а також практику його діяльності, що дасть змогу встановлення інстанцій на спроможність такого органу не лише розробити, але й ефективно реалізувати відповідний механізм втілення на практиці основних засад державної політики в соціогуманітарній сфері.

Наведені вище результати дослідження об'єктивні з боку реалій вітчизняної системи державного управління та функціонального розподілу повноважень між різними сферами державного управління в соціогуманітарній сфері.

Так, наприклад, В.В. Лаврухін зауважує на необхідності «взаємодії між центральними органами державної влади й іншими суб'єктами реалізації державної політики в кожній конкретній галузі соціогуманітарної сфери» [2, с. 68]. Водночас дослідник диверсифікує механізми реалізації державної політики в соціогуманітарній сфері на низку неспецифічних для об'єкту соціального управління. Так, вчений виокремлює, зокрема, податковий, кредитний, бюджетний механізми, механізм держзамовлень, а також адміністративний, організаційний, правовий, програмний механізми. На цім останні чотири характерні для будь-якої сфери державного управління, водночас як перші чотири є виразниками економічного підґрунтя системи державного управління, але вони не можуть бути реалізовані, наприклад, у таких секторах гуманітарної політики, як релігійна, ідеологічна, політика формування правової культури тощо.

Цікавим у такому контексті є висновок В.А. Скуратівського, В.П. Трощинського, Е.М. Лібанової про те, що реалізація державної політики соціогуманітарної сфери – це окремий комплексний сегмент владно-управлінської діяльності, яка

є соціальний захист і забезпечення гуманітарного різноманіття, що містить пенсійне й медичне страхування, підтримку непрацевдатних і малозабезпечених, допомогу по безробіттю, здійснення соціально спрямованої бюджетної політики; забезпечення суспільними благами, підтримку культури, освіти й науки, охорону навколишнього середовища тощо. У такому контексті В.П. Трощинський, П.К. Ситнік, В.А. Скуратівський та інші формують певну систему механізмів реалізації державної соціогуманітарної політики, до якої вони відносять такі сектори:

- сектор духовного розвитку сучасного українського суспільства (містить формування цивілізаційних цінностей, визначення національної ідеї, культурну, релігійну політику держави, політику у сфері молоді, спорту, туризму тощо);
- сектор державної політики щодо закордонного українства (містить консульську підтримку українців за кордоном, розбудову системи міжнародних зв'язків, підтримку діаспори тощо);
- сектор державної політики у сфері охорони здоров'я (розкривається через забезпечення прав особи у сфері медичного захисту й забезпечення доступності медицини, в тому числі страхової);
- сектор соціальної політики держави (на думку вчених, цей сектор пов'язаний із соціальною орієнтацією економічних процесів, коли частина функцій соціального забезпечення переноситься на суб'єктів приватного сектору);
- сектор політики соціального захисту населення (містить усі види загальнообов'язкового державного страхування, політику у сфері забезпечення мінімальними соціальними стандартами інвалідів і малозабезпечених тощо) [5].

Якщо говорити про подібну диверсифікацію механізмів реалізації політики в соціогуманітарній сфері, то можна підтвердити запропоновану нами тезу щодо особливостей таких механізмів, які викликані особливостями відповідного об'єкту суспільних відносин у кожній конкретній сфері. Підтвердження цього ми можемо також знайти й в роботах С.О. Москаленко, який робить висновок про об'єктивну необхідність формування єдиного соціогуманітарного простору України в сучасних умовах [3, с. 10].

Соціогуманітарна політика як комплексне явище, що втілює в собі різні аспекти реалізації державно-управлінських функцій у соціальній і гуманітарній сферах, характерна для країн із високим рівнем життя та соціальних гарантій. У цих державах ефективна реалізація соціогуманітарної політики відбувається через стимулювання національного виробництва й використання джерел самозабезпечення, таких, як праця та підприємництво.

І. Рачити зазначає на тому, що реалізації соціогуманітарної політики держави потребує переосмислення гуманітарного простору, а тому основні механізми державного регулювання в означеній сфері повинні орієнтуватися на синтез економічних, соціальних, гуманітарних аспектів суспільного розвитку, водночас визначальними є економічні спроможності держави в забезпеченні потреб соціально-гуманітарного розвитку населення [13]. Цікавий також висновок А. Мелякова стосовно того, що організаційна складова частина реалізації гуманітарної політики має такі особливості, як волонтаризм, роздробленість, значна залежність від політичного чинника. Дослідник демонструє, що, наприклад, центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну молодіжну політику, за останні двадцять п'ять років переформатовувався тринадцять разів. Крім того, доведено, що на стан фінансування гуманітарної сфери безпосередньо й негативно вплинула потреба в секвестрації державного бюджету, спричинена пандемією COVID-19 [12]. До речі, цей тренд загальний для великої кількості країн. Держава через свої органи несе юридичну відповідальність за добробут людей, які перебувають на її території або під її контролем. Зрештою, саме ці органи влади зобов'язані забезпечувати соціальну й гуманітарну безпеку шляхом дії або застосування системи стримування. Роль суб'єктів гуманітарної діяльності може полягати в тому, щоб заохочувати й переконувати органи влади виконувати свої обов'язки, а якщо вони цього не роблять, допомагати в подоланні наслідків [14].

Водночас, наприклад, Т. Гільденбрант, К. Хільбрехт та інші зауважують на тому, що обов'язок держави забезпечувати соціальну безпеку й високі соціальні стандарти життя населення і є тим первинним орієнтиром у розробці механізмів реалізації такої політики [11]. Державна соціальна безпека визначається багатьма аспектами, кожен з яких має власний прояв у секторі соціальногуманітарної державної політики [15]. Все це відповідним чином впливає на процес формування механізмів її реалізації.

Але, як зазначає С. Бальбоа й М. Делофр, держава неспроможна повноцінно реалізувати всі цілі державної соціогуманітарної політики, а тому органи державної влади повинні діяти в кооперації з неурядовими й іншими громадськими організаціями, які спрямовують свою діяльність на підтримку найвразливіших верств населення та на створення відповідних економічних передумов розвитку соціальної галузі. Це, на думку вчених, є додатковим елементом у контексті формування механізмів реалізації вказаної державної політики [8]. Такого ж висновку у своїх роботах доходять і Д. Цефаї [9]. На нашу думку, участь неурядового сектору не передбачається механізмами державної реалізації політики в соціогуманітарній сфері. Але дійсно, в деяких випадках саме такі організації стають необхідним зв'язувальним елементом між державою та соціумом через обмеженості можливостей держави з реалізації низки повноважень.

Так, М. Фусаччі звертає увагу на необхідність залучення недержавних організацій та інститутів громадянського суспільства до розв'язання низки соціальних проблем і досягнення цілей соціогуманітарної політики,

зокрема в частині розв'язання проблем нелегальної міграції [10]. П. Ака у своїх дослідженнях звертає увагу на те, що неурядові організації можуть бути імплементовані в механізм реалізації державної соціогуманітарної політики, але сама розробка такого механізму не передбачає їхньої участі, оскільки держава не може імперативно вказувати на спосіб досягнення неурядовими організаціями власних статутних цілей [7]. Ми погоджуємося із цим висновком і вважаємо, що неурядові організації формують собою додатковий потенціал для забезпечення цілей державної соціогуманітарної політики.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Підводячи підсумки в дослідженні алгоритму формування та застосування механізмів реалізації державної політики в соціогуманітарній сфері, слід зауважити на таких висновках.

По-перше, такі механізми формуються, виходячи з функціональної спроможності конкретного органу державного управління, у сферу відповідальності якого входять відповідні завдання державної соціогуманітарної політики, а також з організаційно-правового й матеріально-технічного забезпечення його діяльності.

По-друге, формування аналізованого виду механізмів є державно-управлінським процесом, а сам механізм – продуктом державного управління в конкретній сфері, а тому його особливість визначається специфікою об'єкту суспільних відносин у такій сфері. Крім того, сам процес формування таких механізмів може бути алгоритмізованим, але уніфікація змістовної частини таких механізмів через специфіку їхньої організаційно-правової природи не можлива.

По-третє, державна політика в соціогуманітарній сфері може передбачати участь інститутів громадянського суспільства й неурядових організацій в її реалізації, але вони не можуть імплементуватися в сам механізм реалізації соціогуманітарної політики держави, але можуть виступати додатковим потенціалом у досягненні цілей такої політики.

Список використаних джерел:

1. Гнибіденко І.Ф., Кравченко М.В., Новікова О.Ф. Соціальний захист населення України : монографія. Київ : НАДУ, 2009. 184 с.
2. Лаврухін В.В. Державне управління у сфері соціального захисту населення : теоретичні аспекти. *Аспекти публічного управління*. 2015. № 1–2. С. 66–72.
3. Москаленко С.О. Завдання держави щодо формування єдиного соціогуманітарного простору України в сучасних умовах. *Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України*. 2013. Вип. 2. С. 3–15.
4. Стельмащук Ю.І. Державне регулювання розвитку соціально-гуманітарної сфери : термінологічний інструментарій. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 20. С. 93–97
5. Трощинський В.П., Ситнік П.К., Скуратівський В.А. Механізми державного регулювання розвитку соціогуманітарної сфери : наукова розробка. Київ : Вид-во НАДУ, 2012. 52 с.
6. Управління соціальним і гуманітарним розвитком : навчальний посібник / авт. кол. В.А. Скуратівський, В.П. Трощинський, Е.М. Лібанова та ін. Київ : НАДУ, 2009. Ч. 1. 456 с.
7. Aka P.C. Bridging the gap between theory and practice in humanitarian action eight steps to humanitarian wellness in Nigeria. *Willamette Journal of International Law and Dispute Resolution*. 2016. Vol. 24. № 1. P. 1–52.
8. Balboa C.M., Deloffre M.Z. Policymaking in the Global Context: Training Students to Build Effective Strategic Partnerships With Nongovernmental Organizations. *Journal of Public Affairs Education*. 2015. Vol. 21. № 3. P. 417–434.
9. Cefaï D. Outreach Work in Paris: A Moral Ethnography of Social Work and Nursing with Homeless People. *Human Studies*. 2015. Vol. 38. № 1. P. 137–156.
10. Fusaschi M. Humanitarian Bodies: Gender, Moral Economy and Genitals Modifications in Italian Immigration Policy. *Cahiers d'Études Africaines*. 2015. Vol. 55. P. 11–28.
11. Hildebrandt T., Hillebrecht C., Holm P. M., Pevehouse J. The Domestic Politics of Humanitarian Intervention: Public Opinion, Partisanship and Ideology. *Foreign Policy Analysis*. 2013. Vol. 9. №. 3. P. 243–266.
12. Meliakov A. Contradictions in the formation of organizational foundations of public humanitarian policy of Ukraine. URL: <https://orcid.org/0000-0001-5294-7560>.
13. Raciti I. The political dimension of humanitarian action. Rethinking the humanitarian space. *Humanitarian Action and Human Rights*. 2006. № 3. P. 37–58.
14. The Sphere Handbook: Humanitarian Charter and Minimum Standards in Humanitarian Response. Geneva, 2018. 458 p.
15. Thomas G. Religion, peace and the post-secular public sphere. *International Journal on World Peace*. 2012. Vol. 29. №. 2. P. 35–61.

References:

1. Hnybidenko I. F., Kravchenko M. V., Novikova O. F. Sotsialnyi zakhyst naseleennia Ukrainy : monohrafiia. – Kyiv: NADU, 2009. 184 s.

2. Lavrukhin V. V. Derzhavne upravlinnia u sferi sotsialnoho zakhystu naseleennia: teoretychni aspekty. Aspekty publichnoho upravlinnia. 2015. № 1-2. S. 66–72
3. Moskalenko S. O. Zavdannia derzhavy shchodo formuvannia yedynoho sotsiohumanitarnoho prostoru Ukrainy v suchasnykh umovakh. Zbirnyk naukovykh prats Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy. 2013. Vyp. 2. S. 3–15
4. Stelmashchuk Yu. I. Derzhavne rehuliuвання розвитку sotsialno-humanitarnoi sfery: terminolohichni instrumentarii. Investytsii: praktyka ta dosvid. 2016. № 20. S. 93–97
5. Troshchynskyi V.P., Sytnik P.K., Skurativskyi V.A. Mekhanizmy derzhavnoho rehuliuвання розвитку sotsiohumanitarnoi sfery : nauk. rozrobka – Kyiv: Vyd-vo NADU, 2012. 52 s.
6. Upravlinnia sotsialnym i humanitarnym rozvytkom : navch. posib. / [avt. kol. V.A. Skurativskyi, V.P. Troshchynskyi, E. M. Libanova ta in.]. – Kyiv: NADU, 2009. Ch. 1. 456 s
7. Aka P. C. Bridging the gap between theory and practice in humanitarian action eight steps to humanitarian wellness in Nigeria. *Willamette Journal of International Law and Dispute Resolution*. 2016. Vol. 24. № 1. Pp. 1–52.
8. Balboa C. M., Deloffre M. Z. Policymaking in the Global Context: Training Students to Build Effective Strategic Partnerships With Nongovernmental Organizations. *Journal of Public Affairs Education*. 2015. Vol. 21. № 3. Pp. 417–434.
9. Cefaï D. Outreach Work in Paris: A Moral Ethnography of Social Work and Nursing with Homeless People. *Human Studies*. 2015. Vol. 38. № 1. Pp. 137–156.
10. Fusaschi M. Humanitarian Bodies: Gender, Moral Economy and Genitals Modifications in Italian Immigration Policy. *Cahiers d'Études Africaines*. 2015. Vol. 55. Pp. 11–28.
11. Hildebrandt T., Hillebrecht C., Holm P. M., Pevehouse J. The Domestic Politics of Humanitarian Intervention: Public Opinion, Partisanship, and Ideology. *Foreign Policy Analysis*. 2013. Vol. 9. № 3. Pp. 243–266.
12. Meliakov A. Contradictions in the formation of organizational foundations of public humanitarian policy of Ukraine. – URL: <https://orcid.org/0000-0001-5294-7560>
13. Raciti I. The political dimension of humanitarian action. Rethinking the humanitarian space. *Humanitarian Action and Human Rights*. 2006. № 3. Pp. 37-58.
14. The Sphere Handbook: Humanitarian Charter and Minimum Standards in Humanitarian Response. – Geneva, 2018. 458.
15. Thomas G. Religion, peace and the post-secular public sphere. *International Journal on World Peace*. 2012. Vol. 29. № 2. Pp. 35-61.